

A Debreceni Egyetem Műszaki Karának hallgatóinak jövedelmi várakozásai és diplomaszerzési ösztönzői The Expectations and Motivation Regarding Future Income and graduation of the Students of the University of Debrecen, Faculty of Engineering

M. CSÜLLÖG

Debreceni Egyetem Egyetemi és Nemzeti Könyvtár Műszaki Könyvtára, mcsullog@lib.unideb.hu

Absztrakt. A Debreceni Egyetem Műszaki Karának hallgatói körében végzett kutatásom a hallgatók felsőoktatási tanulmányainak ösztönzőit és jövedelemre vonatkozó elvárásait vizsgálta nemek és képzési szint szerinti bontásban, ugyanakkor a diplomaszerzés motiváló valamint a fizetési elképzeléseket befolyásoló tényezők hatását kívánta felmérni.

Abstract. My research conducted among undergraduate students of the Faculty of Engineering of the University of Debrecen examined the students' incentive and income expectation broken down by their gender and by their education level. At the same time, it aimed to measure the impact factors influencing their motivation to get the degree and their ideas regarding the payment.

1. Bevezetés

A diploma megszerzése még napjainkban is jelentős bérelőnyt jelent, de vajon a hallgatók miért választják a hosszabban tartó tanulást, milyen jövedelmet várnak el maguknak, van-e különbség férfiak és nők között. Több hazai és nemzetközi vizsgálat is foglalkozott ezen kérdésekkel. Veroszta [19][20] és Papszt [13] a Diplomás Pályakövető rendszer adatait felhasználva vizsgálta a magyarországi hallgatók jövedelmi várakozásait és diplomaszerzési ösztönzőit. Brunello és társai [3] pedig 10 európai országra kiterjedően kutattak ugyanezen szempontok alapján.

A felsőfokú végzettség megszerzésének ösztönzői és a jövedelemmel kapcsolatos várakozások háttérében számos tényező áll, állhat, de vizsgálatom csak célzottan, az előre kiválasztott szempontok hatását kívánja feltárni, úgymint a család anyagi helyzetének és a tanulmányi eredmény szubjektív megítélésének, valamint az anya és az apa iskolai végzettségének a szerepét.

2. A kutatás célja, módszere és terepe

A vizsgálattal kettős céлом volt, egyrészt a Debreceni Egyetem Műszaki Karának hallgatói körében azonosítani a diplomaszerezési ösztönzőket, másrészt felmérni, hogy a vizsgált célcsoport átlagos jövedelmi várakozásai mennyiben esnek egybe a műszaki végzettséggel rendelkező, munkaerőpiacon már legalább 1-3 éve aktívan keresők átlagos munkahelyi béreivel.

A hipotéziseim vizsgálatánál kíváncsi voltam arra, hogy a szülők iskola végzettsége és a család anyagi helyzetének megítélése kapcsolatban áll-e az anyagi és a kulturális jellegű diplomaszerezési ösztönzőkkel, valamint kutattam, hogy a tanulmányi eredmény egyéni megítélése hogyan befolyásolja a gazdasági és a műveltségi motivációs paramétert az egyetemi végzettség megszerzésében. Utolsó szempontként pedig elemeztem, hogy a család anyagi helyzetének szubjektív megítélése milyen hatással van a jövedelmi várakozások megadásánál.

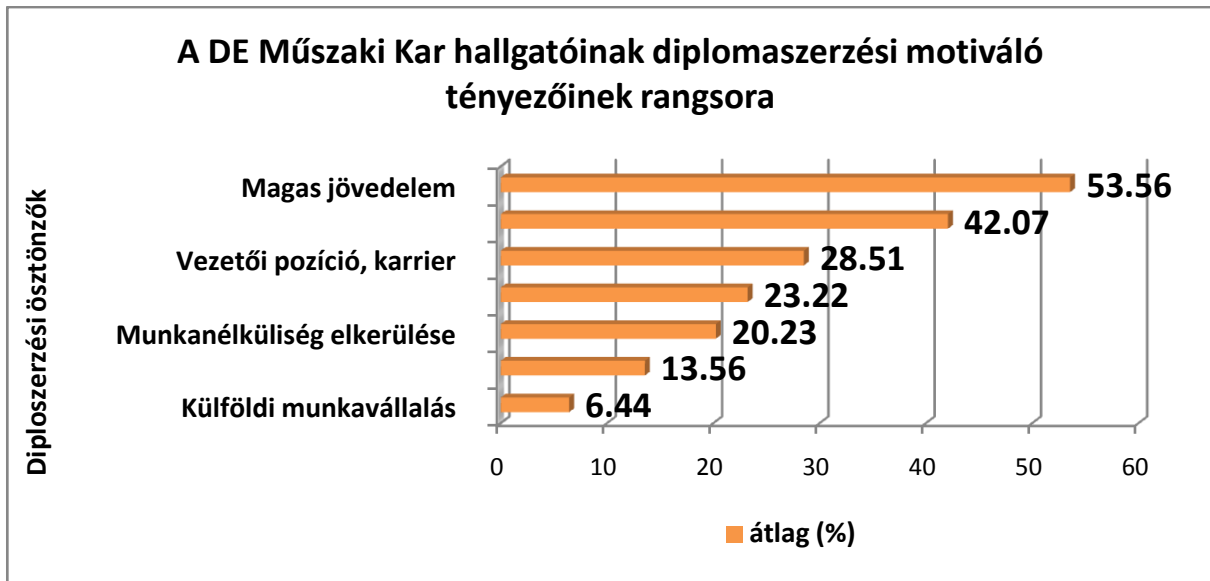
A mérést online, önkitöltős kérdőív segítségével folytattam le, Evasys szoftvertámogatással. A kérdéssornak két fő szempontja volt, a diplomaszerezési motiváló tényezők valamint az elvárt jövedelmek feltérképezése. Az ösztönző tényezők közé a Diplomás Pályakövető Rendszer (DPR) által alkalmazott összetevőket [4] [19] emeltem be, ezzel lehetőséget biztosítva az összehasonlításra. A kereseti várakozásoknál azt vizsgáltam, hogy a diploma megszerzését követő 1-3 éven belül, a munka világában eltöltött időt követően milyen mértékű nettó bérrel lennének elégedettek a célcsoport tagjai. Háttér magyarázó változók közt a szülők iskola végzettségét, a család anyagi helyzetének szubjektív megítélését, a tanulmányi eredmények a hallgatótársakhoz viszonyított szubjektív megítélését, a diploma meglétét, a képzési szintet, a képzési formát, a képzési munkarendet, a munkatapasztalatot és a továbbtanulási hajlandóságot mértem fel.

A kutatást a Debreceni Egyetem Műszaki Karának hallgatóinak körében végeztem el 2016 februárjában. A hallgatók 20%-a töltötte ki a kérdőívet, ami 440 résztvevőt jelent. A mérés csak nemek szerinti bontásban tekinthető reprezentatívnak.

A kapott adatok kiértékelésénél a nemek és az életkori összevetés során átlagértékeket és százalékos megoszlást használtam fel. A hipotézisek vizsgálatánál bináris logisztikus regressziós esélyhányadosokkal reprezentáltam az eredményeket. A hallgatóságot 3 szempont szerint bontottam csoportokra. A diplomaszerezési motiváció esetén az egyik csoportképzési szempont a magas jövedelem megléte, míg a másik a szakmai, intellektuális tudás jelölése. A jövedelmi várakozásoknál átlag alatti és átlag feletti fizetési elvárásokkal rendelkezőkre osztottam a hallgatókat.

3. A diplomaszerezés ösztönzői

A kérdőívet kitöltőknek összesen kettő, az egyetemi végzettség megszerzésére irányuló motiváló tényezőt volt módjukban megjelölni a felkínált lehetőségek közül. Az értékek alapján megállapítható, hogy a Műszaki Kar hallgatói elsősorban a gazdasági megtérülés miatt választják a diplomás pályát, ezt követően pedig rögtön a legerősebb ösztönzőjük a szakmai intellektuális tudás (1. ábra).

1. ábra: A DE MK hallgatóinak diplomaszerzési motiváló tényezőinek fontossági sorrendje

A külföldi munkavállalási hajlandóság közel egybevág a 2014-es DPR felmérés eredményivel [19]. Az akkor megkérdezett, műszaki végzettséggel rendelkezők 7,3%-a dolgozott külföldön a felmérés idején [19].

A 2009-es DPR országos hallgatói motivációs felméréshez képest jelentős eltérés mutatkozik a munkanélküliség elkerülésére vonatkozóan. Akkor a műszaki szakterület hallgatói 49,7%-kal a második helyre rangsorolták [4], jelen vizsgálatban pedig csak 20,23%-kal az ötödik helyre.¹ Az alacsony értéket magyarázza a diplomás pályakezdő mérnökök számára a munkaerőpiacon való elhelyezkedés viszonylag egyszerű volta, amit valószínűsíthetően már a hallgatók is éreznek. Részben nagy a szakemberhiány, keresettek a mérnöki végzettséggel rendelkezők, akik jellemzően átlagosan 1-3 hónap alatt állást is találnak [6][11][12][19].

A kutatásom szempontjából kívánatos eredmény született, ugyanis hipotéziseimnél épp az eredmények alapján a két legerősebbként megjelölt motiváló tényező (magas jövedelem, szakmai intellektuális tudás) magyarázó változóinak hatásait kívántam elemezni (4. fejezet).

3.1. Nők és férfiak összehasonlítása

A nemek csoportosítása alapján elmondható, hogy a férfiak elsősorban a magas jövedelem és a presztízs okán, míg a nők a kulturális tőke fejlesztése miatt döntenek a felsőfokú végzettség megszerzése mellett (1. táblázat).²

¹ A 2009-es DPR hallgatói motivációs felmérésben még nem volt lehetőség a szakmai intellektuális tudás megjelölésére, így a kapott érték jelzésértékű, de fenntartással kezelendő.

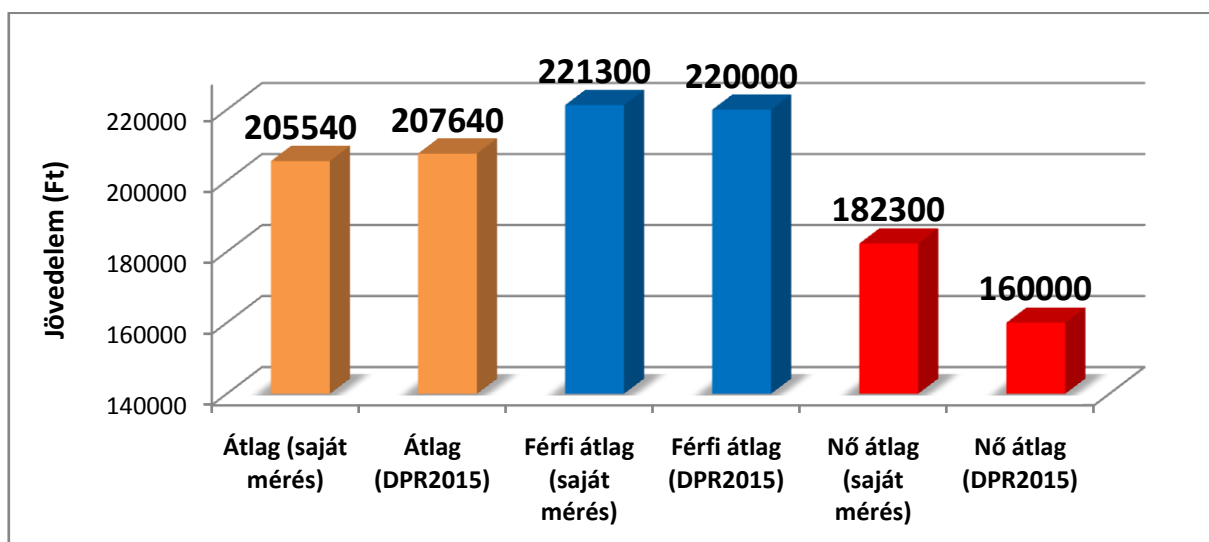
² A nők és a férfiak adott ösztönző tényező értékek között 3-5%-os eltérés volt egymáshoz viszonyítva.

	Munkanél-külség elkerülése	Magas jövedelem	Társadalmi megbecsülés	Vezetői pozíció, karrier	Követlenebb életmód	Külföldi munkavállalás	Szakmai, intellektuális fejlődés.
Nő	+	-	-	-	+	+	+
Férfi	-	+	+	+	-	-	-

1. táblázat: Diplomaszerezési motivációs tényezők hangsúlyossága nők és férfiak körében

Az egyetemi, főiskolai tanulmányok megválasztásakor jellemzően sokkal erőteljesebb a nők esetén a nem anyagi ösztönzők szerepe, míg a férfiaknál első helyen a gazdasági megtérülés áll. A nők jobbra kevésbé ambiciózusak a karrierépítést és a fizetési elvárásokat tekintve, mint férfi társaik [8] [9]. Részben magyarázza ezt, hogy bár a férfiak és a nők társadalmi szerepe, az ezekkel kapcsolatos nemi szerepek, illetve az érintettek igényei a történelem során folyamatosan változtak a munka világában is, de a XX. században és még napjainkban is a legtöbb vezetői pozícióban férfiak ülnek [14]. Mindemellett arról sem szabad elfeledkezni, hogy nemek szerint eltérőek a karrier-esélyek, az élettervezési minták, és maga a gyermekvállalás is jelentősen befolyásolja a nők munkahelyi életútját [2][9][11]. A férfiak a hatalmat és a pénzt tekintik a karrier mércéjének, míg a nőknél az értékeknek és az érzelmeknek van fontos szerepe [5].

A nemek jövedelmi várakozásával kapcsolatban 10 európai országra kiterjedő kutatásban arra a következtetésre jutottak, hogy a nők jellemzően alacsonyabb jövedelmi várakozásokkal bírnak [3], amit kutatásom is megerősít, ugyanis szignifikáns különbség mutatkozott a férfiak javára. A vizsgálatom adatait összehasonlítottam a DPR 2015-ben publikált eredményeivel [19] (2. ábra), ami alapján megállapítható, hogy a férfiak átlagos jövedelmi igényei egybeesnek a munkaerőpiacon legalább 1-3 éve dolgozó műszaki végzettséggel rendelkezők átlagos havi nettó fizetésével.³

³ Csak a Magyarországon dolgozók jövedelme lett figyelembe véve a vizsgálatunkba.

2. ábra: A hallgatók elvárt jövedelmi várakozásainak összevetése a DPR 2015-ös eredményeivel [19]

A nők esetén az adatok kiértékelésénél konstataálható, hogy a nők alulbecsülik a férfiak és nők közötti jövedelmi szakadékot. Ugyan érzékelik annak a meglétét, de szignifikánsan magasabb átlagjövedelmet várnak el, mint amit nagy valószínűséggel kilépve a munka világába megkapnának. Az, hogy a nők és férfiak közötti fizetésbeli különbség nem honi sajátosság, jól mutatják a 2016-os Eurostat vonatkozó adatai. Eszerint az Európai Unióban átlagosan 16,1%-os a különbség a nemek bérei között, Magyarországon pedig 15,1% [4].

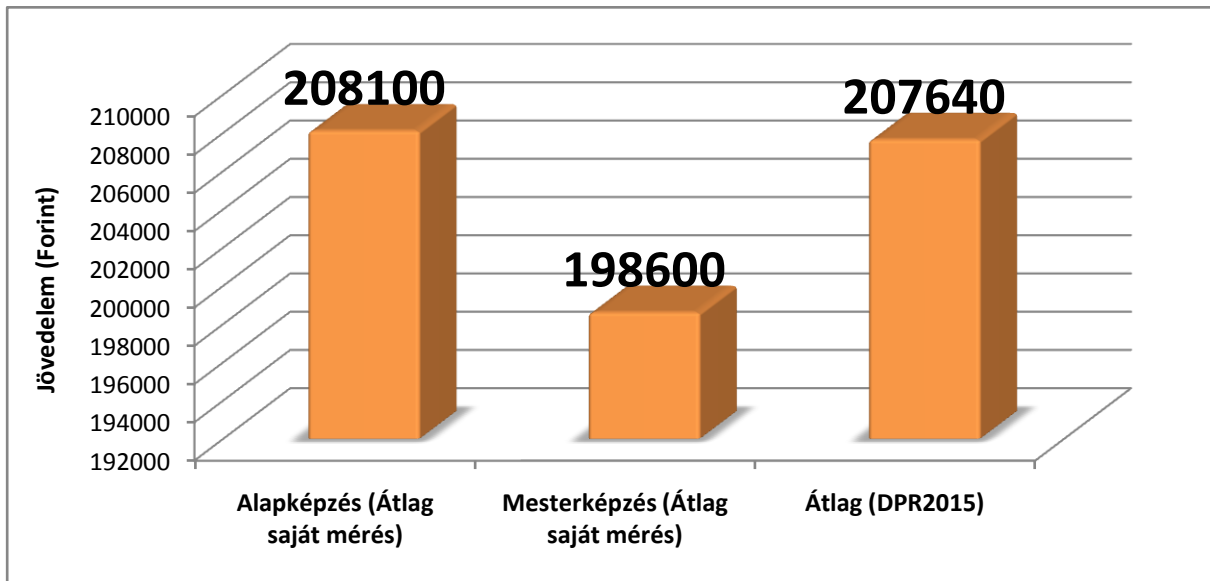
3.2. BSc kontra MSc

A hallgatók képzési szint szerinti csoportosításánál megállapítható, hogy a felsőoktatásban eltöltött évek számának növekedésével a diplomaszerezést serkentő tényezők preferenciái jelentősen megváltoznak. A munkanélküliség elkerülése az alapképzésben résztvevők körében fajsúlyosabb motiváló tényező. (2. táblázat). A mesterképzésesek számára a megbecsülés és szakmai intellektuális fejlődés, míg a BSc-s hallgatók körében elsősorban a magas jövedelem elérése fontos. Kijelenthető, hogy míg az MSc képzést folytató hallgatók számára a társadalmi és kulturális ösztönzők, addig az alapképzésben résztvevők körében egyértelműen a gazdasági megtérülés az elsődleges cél az egyetemi végzettség megszerzésével.

	Munkanélküliség elkerülése	Magas jövedelem	Társadalmi megbecsülés	Vezetői pozíció, karrier	Kötetlenebb életmód	Külföldi munkavállalás	Szakmai, intellektuális fejlődés.
BSc	21.61 %	56.51 %	12.74 %	27.15 %	22.99 %	7.20 %	39.34 %
MSc	16.39 %	39.34 %	19.67 %	34.43 %	21.31 %	3.28 %	54.10 %

2. táblázat: Az egyetemi pályát választás ösztönzőinek képzés forma szerinti bontása

Mindez feltételezi, hogy a jövedelmi várakozásoknál is magasabb értékeket az alapképzésben résztvevő hallgatók fognak megadni. Az elképzelésnek megfelelően a rövidebb ideje a felsőoktatásban lévő tanulók esetén volt kimutatható nagyobb elvárt átlagbér (3. ábra). Az eredmények igazodnak korábbi nemzetközi kutatásokhoz, miszerint jellemzően az alacsonyabb évfolyamba járók fizetési elvárásai magasabbak, mint a felsőéves társaiké [1]. Ennek feltételezhető okai abban keresendők, hogy a felsőbb évesek már pontosabb képpel rendelkeznek a munkaerőpiacot illetően, ugyanakkor a 10. táblázat is rámutatott, hogy alapvetően az alapképzésesek számára sokkal fontosabb diplomaszerezési ösztönző a gazdasági megtérülés, mint a mesterképzéseseknek.

3. ábra: A DE MK alapképzéses és mesterképzéses hallgatók átlagos jövedelmi várakozásai és a DPR felmérés műszaki végzettségűekre vonatkozó átlagjövedelme

(Forrás: [19])

4. Hipotézisek vizsgálata

A hipotéziseim vizsgálatánál a magyarázó változók között az anya és az apa iskola végzettségét, a tanulmányi eredmény és a család anyagi helyzetének szubjektív megítélését használtam fel.

A családi háttér a jövedelmi várakozásokra kifejtett hatását tekintve a kutatások eléggé szerteágazó képet mutatnak. Rouse [15] vizsgálata alapján arra a következtetésre jutott, hogy a gazdasági helyzet megítélése nem fejt ki számottevő hatást a fizetési elvárásokra. Ezzel szemben Smith [16] és Brunello [3] is erős összefüggést talált. Smith esetén az alacsony jövedelmű családokból származó hallgatók, valamint az alacsonyabb szülői iskolai végzettségű felmenőkkel rendelkező tanulók magasabb jövedelmi várakozásokkal bírtak, míg Brunello [3] kutatásából az derült ki, hogy a szülők és főként az anya végzettsége minél alacsonyabb, annál kisebb bért fog megjelölni a gyermeke, mint általa elfogadható jövedelem. Papszt [13] a 2009-es DPR hallgatói motivációs felmérésből azt állapította meg, hogy az alacsonyabb iskolai végzettségű szülők gyermekei magasabb jövedelmi elvárásokkal rendelkeznek. Veroszta [17][18] egyértelműen rámutatott, hogy a diplomás pálya választására hatással vannak a kutatásomban is vizsgált társadalmi és gazdasági magyarázó változók. Megállapította, hogy a kedvezőtlenebb családi háttérű tanulók esetén a nem anyagi ösztönzőknél fontosabb a magas jövedelem.

A Műszaki Kar hallgatóinak diplomaszerezési ösztönzői és jövedelmi várakozásait magyarázó tényezőkhöz kapcsolódóan az alábbi feltevéseket fogalmaztam meg:

H1: Az alacsonyabb kulturális-gazdasági tőkével rendelkező családokból származó hallgatók diplomaszerezési motivációjában fontosabb szerepet játszik a magas jövedelem, mint a magasabb kulturális-gazdasági tőkével rendelkező családokból származó hallgatóknál.

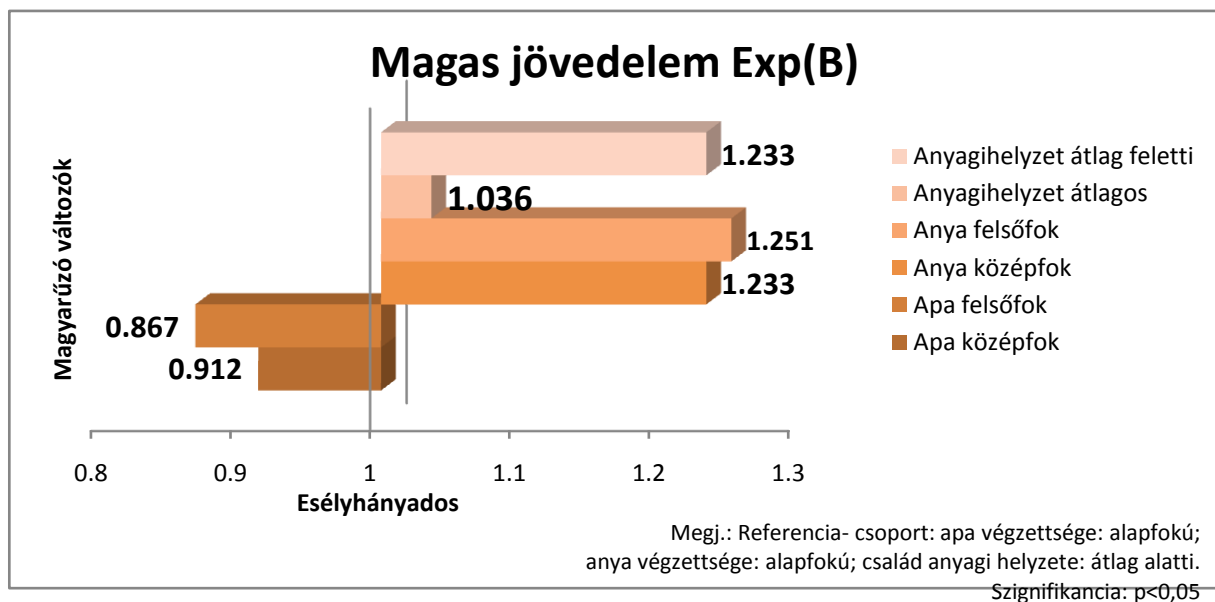
H2: Az alacsonyabb kulturális-gazdasági tőkével rendelkező családokból származó hallgatók diplomaszerzési motivációjában kevésbé fontos szerepet játszik a szakmai tudás bővítése, mint a magasabb kulturális-gazdasági tőkével rendelkező családokból származó hallgatóknál.

H3: A jobb tanulmányi eredménnyel rendelkező hallgatók körében fontosabb diplomaszerzési motiváló tényező a szakmai tudás gyarapítása, mint a magas jövedelem.

H4: Az alacsonyabb jövedelemmel rendelkező családokból érkező hallgatók jövedelmi várakozása nagyobb valószínűséggel átlag feletti.

4.1. A hipotézisek értékelése

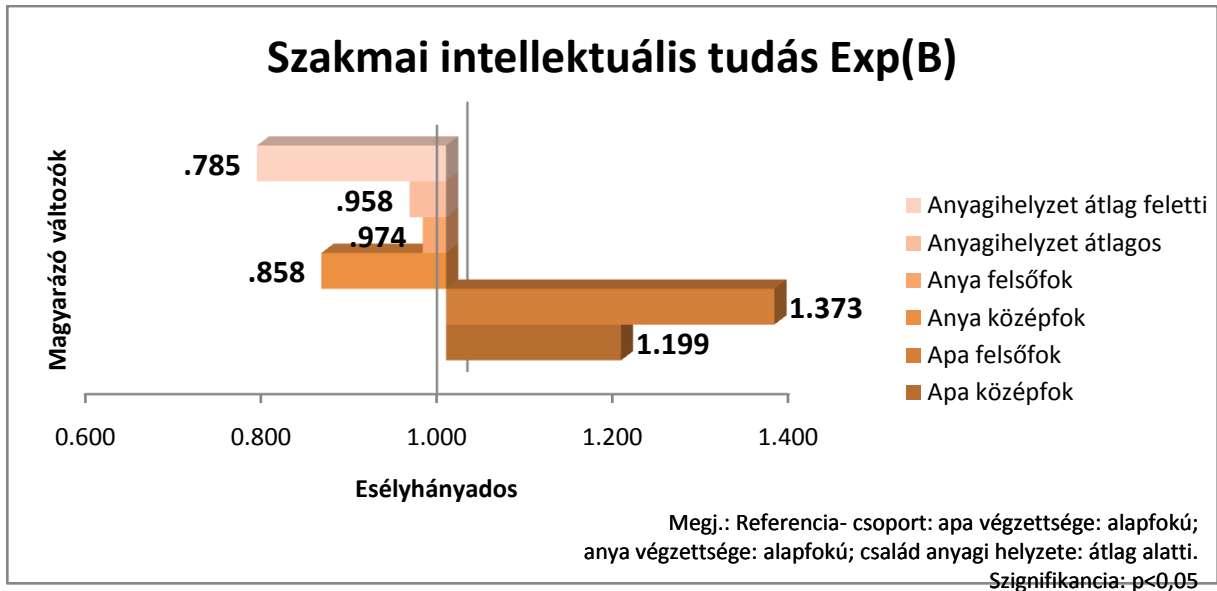
Az első hipotézisemben feltételeztem, hogy az anyagi helyzet rosszabb megítélése pozitívan fog hatni a magas jövedelem megjelölésére. Az eredmények éppen az ellenkezőjét bizonyítják, ugyanis szubjektíven minél jobbnak ítéli egy hallgató családja anyagi helyzetét, annál nagyobb eséllyel jelöli meg a magas jövedelmet (4. ábra). A kulturális magyarázó változók közé beemelt anya és apa iskolai végzettségeket vizsgálva konstatálható, hogy minél magasabb az apa végzettsége, annál kisebb az esély a magas jövedelem megjelölésére, míg az anya esetén a magasabb iskolai végzettség növeli annak valószínűségét, hogy a magas jövedelem miatt választja a hallgató a diplomás pályát.

4. ábra: A magas jövedelem, mint diplomaszerzési motivációs tényező magyarázó változóinak esélyhányadosai

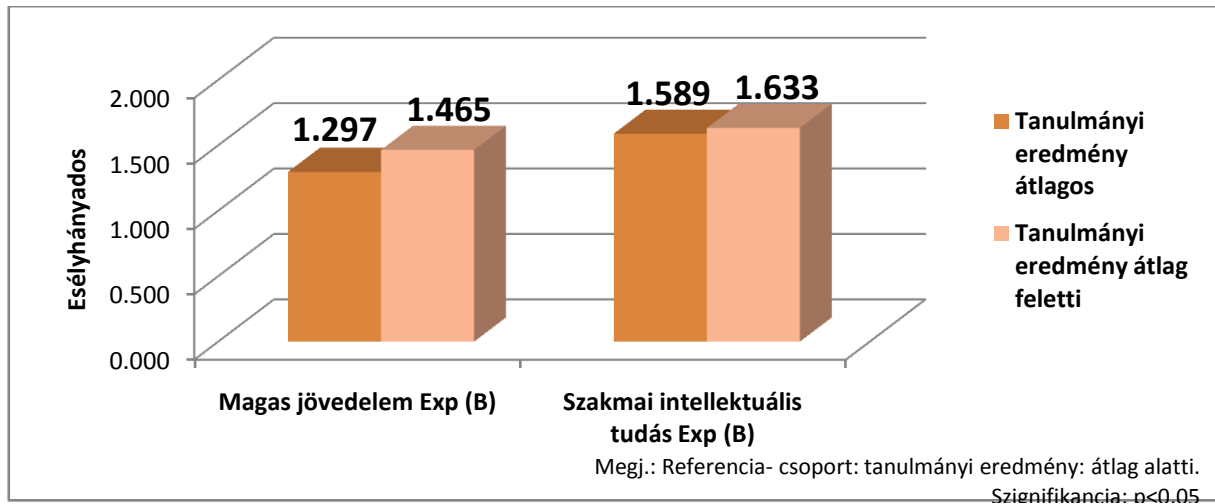
A második feltevés az volt, hogy az anyagi helyzet rosszabb megítélése negatívan fog hatni a szakmai intellektuális tudás megjelölésére. Az eredmények éppen az ellenkezőjét bizonyítják, ugyanis szubjektíven minél jobbnak ítéli egy hallgató családja anyagi helyzetét, annál kisebb eséllyel jelöli meg a szakmai intellektuális tudást (5. ábra).

A kulturális magyarázó változók közé beemelt anya és apa iskolai végzettségeket vizsgálva megállapítható, hogy minél magasabb az apa végzettsége, annál nagyobb az esély a szakmai intellektuális tudás megjelölésére, míg az anya esetén az alacsonyabb iskolai végzettség csökkenti annak a valószínűségét, hogy a szakmai intellektuális tudás fejlesztése miatt választja a hallgató a diplomás pályát.

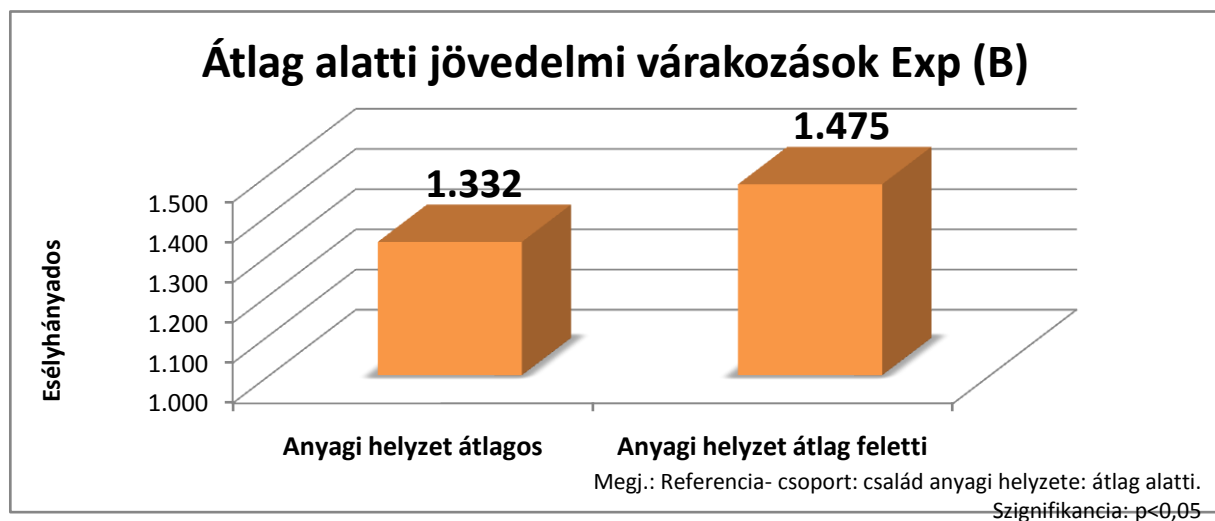
5. ábra: A szakmai intellektuális tudás, mint diplomaszerzési motivációs tényező magyarázó változóinak esélyhányadosai

A H1 és H2 várakozásaim nem teljesültek, és további fontos következtetést lehet levonni, miszerint a vizsgált motiváló tényezőkre az anya és az apa iskola végzettségi szintje eltérően hat. Ha az anya felsőfokú képesítéssel bír vagy az apa alapfokúval, akkor a magas jövedelem fontosabb szerepet tölt be. Míg a szakmai intellektuális tudás akkor válik fontossá, ha az apa iskolai végzettsége felsőfokú, vagy az anyáé alacsonyabb szintű. A család anyagi helyzetével kapcsolatban kijelenthető, hogy ha minél jobb a megítélése, annál nagyobb eséllyel a hallgató a magas jövedelem miatt választotta a felsőfokú végzettség megszerzését, és kisebb valószínűséggel a szakmai intellektuális tudás bővítése miatt.

6. ábra: A tanulmányi eredmény szubjektív megítélésének hatása a diplomaszerzési motiváló tényezők megjelölésére

A Műszaki Kar hallgatóinak tanulmányi eredmény egyéni, a hallgatótársakhoz viszonyított megítélése szerinti csoportosítása alapján kijelenthető, hogy a tanulmányi eredmény pozitív relációban áll a magas jövedelem és a szakmai intellektuális tudás megjelölésével is (6. ábra). A harmadik hipotézisemet vizsgálva pedig megállapítható, hogy a feltételezésemnek megfelelően a jobb tanulmányi eredménnyel rendelkező hallgatók körében a műveltség növelése erősebb ösztönző az egyetemi végzettség megszerzésében, mint a nagyobb mértékű bér elérési lehetősége.

7. ábra: A hallgatók átlag alatti jövedelmi várakozásai a család anyagi helyzetének szubjektív megítélésének függvényében

A jövedelmi várakozások tekintetében az bizonyosodott be, hogy amennyiben a hallgató családja anyagi helyzetét jobbnak ítéli meg, akkor nagyobb eséllyel fog átlag alatti jövedelmi várakozásokkal bírni (7. ábra). A kimutatott eredmény értelmében teljesült az előzetes elképzelésem, a negyedik hipotézisem, ugyanis minél rosszabbnak ítéli meg a család anyagi helyzetét egy hallgató, annál nagyobb eséllyel fog átlag feletti jövedelmi elvárásokkal rendelkezni.

5. Összegzés

Az elvégzett vizsgálatommal kapcsolatosan megállapítható, hogy a hazai és nemzetközi tendenciákhoz igazodva a havi nettó kezdő átlag fizetésben kifejezett jövedelmi elvárások nemek szerint eltérnek, méghozzá a férfiak javára. A nők érzékelik már a tanulmányuk idején is, hogy várhatóan kisebb jövedelmet fognak keresni, mint férfi társaik, de az eltérést alábecsülik. Ezzel összhangban a férfiakat elsősorban a karrier és a magas jövedelem, a nőket a szakmai tudás fejlesztése és a biztonságérzet motiválja a diploma megszerzésében. Érdekes paradoxon, hogy jellemzően a nők többen vesznek részt a felsőoktatásban, annak ellenére, hogy az elérhető jövedelem jelentős különbséget mutat a nemek között a férfiak javára [7].

Az alapképzésben tanulókat elsősorban a magas jövedelem, míg a mesterképzésben résztvevőket a szakmai intellektuális tudás motiválja a diploma megszerzésében, ami szintén egybevág magyarországi és külföldi vizsgálatok eredményeivel.

Hipotéziseim vizsgálatánál kiderült, hogy két előfeltevésem bizonyult helyesnek, miszerint a jobb tanulmányi eredménnyel rendelkezők számára fontosabb ösztönző a szakmai tudás bővítése, mint a magas jövedelem, valamint a kedvezőtlenebb anyagi helyzet megítélése magasabb volumenű fizetési elvárásokat generál.

A gazdasági magyarázó változó, azaz a család anyagi helyzetének szubjektív megítélése éppen ellentétes hatást váltott ki, mint azt véltem. Eszerint az átlag alatti anyagi háttérű hallgatókat a jobb anyagi helyzetű hallgatókkal ellentétben elsősorban a szakmai tudás bővítése motiválja inkább, és kevésbé a magas jövedelem.

A kulturális magyarázó változó, azaz az anya és az apa iskola végzettsége ambivalens hatást fejt ki a vizsgált diplomaszerezési ösztönzőkre. A magas jövedelem okán történő egyetemi pályaválasztás az anya iskolai végzettségének növekedésével párhuzamosan nagyobb eséllyel domináns, míg az apa iskola végzettsége a szakmai intellektuális tudás vonatkozásában fejt ki hasonló hatást.

Hivatkozások

- [1] J. Betts (1994), *What do Students Know about Wages? Evidence from a Survey of Undergraduates*, In: The Journal of Human Resources.31., pp. 27–56.
- [2] É. Berde (2005), *A diplomázás előtt álló fiatalok pályaelképzelései, és a munkaügyi statisztikai adatok tényei alapján várható rövidtávú tendenciák* [elektronikus dok.], OFA, Budapest
- [3] G. Brunello, C. Lucifora, W. R. Ebmer (2004), *The Wage Expectations of European Business and Economics Students*, In: The Journal of Human Resources. 34., 1116–1142.
- [4] Educatio Társadalmi Szolgáltató Nonprofit Kft. (2010), *Diplomás Pályakövetés - Hallgatói motivációs felmérés, 2009 : kutatási jelentés*, Budapest: Educatio Nonprofit Kft.
- [5] Eurostat, <http://appsso.eurostat.ec.europa.eu/nui/show.do>

- [6] Eduline (2015), *Ezek a friss diplomások jobbnál jobb állások közül válogathatnak*, http://eduline.hu/felnottkepzes/2015/2/24/Keves_a_jo_ITszakember_NP7V3F (Letöltés időpontja 2016.03.18. 7:50)
- [7] H. Fényes (2011), *A felsőoktatásban tanuló férfiak és nők tényleges mobilitása, státuszinkonzisztencia a nők oktatásbeli és munkaerő-piaci helyzete között*, In: Felsőoktatási műhely. 3. pp. 79-95.
- [8] H. Fényes (2010), *A nemi sajátosságok különbségének vizsgálata az oktatásban. A nők hátrányainak felszámolódása?*, tanulmány, Debrecen
- [9] R. Gronau (1988), *Sex-Related Wage Differentials and Women's Interrupted Labor Careers - The Chicken or the Egg?*, In: Journal of Labor Economics. 6/3. pp. 277-301.
- [10] B. Molnár (2015), *Kevés a mérnök, de aki van, az is önbizalomhiányos*, http://hvg.hu/vallalat_vezeto/20150409_Keves_a_mernok_az_is_onbizalom_hianyos (Letöltés időpontja 2016.03.18. 7:45)
- [11] B. Nagy, V. Paksi (2014), *A munka-magánélet összehangolásának kérdései a magasan képzett nők körében*, In: Spéder Zs (szerk) A család vonzásában. Tanulmányok Pongrácz Tiborné tiszteletére. KSH NKI, Budapest, pp.159-175.
- [12] A. Németh (2016), *Mérnökhány - győztesek és vesztesek: a sok is kevés*, In: HVG, 38/5. pp. 41-44.
- [13] M. Papszt (2010), *Felsőoktatási hallgatók jövedelmi várakozásai*, In: Felsőoktatási műhely. 3. pp. 53-68.
- [14] E. A. Rády, E. Szűcs (2014), *Mire mondanak igent a nemek? Elvárt vezetői tulajdonságok a nemek megítélése szerint a Globe-kérdőív értékeinek tükrében*, In: Vezetéstudomány. 45/3. pp. 19-29.
- [15] E. C. Rouse (2004), *Low-Income Students and College Attendance: An Exploration of Income Expectations*, In: Social Science Quarterly. 85/5. pp 1299–1317.
- [16] L. H. Smith, B. Powell (1990), *Variations in Income Expectations Among College Seniors*, Sociology of Education, Vol. 63. (July) 194–207.
- [17] Zs. Veroszta (2010), *A foglalkoztathatósághoz kötődő hallgatói várakozások*, In: Educatio. 19/3. pp. 460-471.
- [18] Zs. Veroszta (2014), *Hallgatók jövedelmi motivációi és várakozásai*, In: Felsőoktatási műhely. 1. pp. 101-116.
- [19] Zs. Veroszta (2015), *Frissdiplomások 2014 : kutatási zárótanulmány : Diplomás Pályakövetési Rendszer országos kutatás*, Budapest: Educatio Nonprofit Kft. Felsőoktatási Osztály
- [20] Zs. Veroszta (2014), *Students' Income-Related Motivations and Expectations*, In: International Journal of Social Sciences 3/3. pp. 165-184.